

Handhavingsrapport 2009

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

Handhavingsrapport 2009

Documentbeschrijving

1. *Titel publicatie*
Handhavingsrapport 2009

2. *Verantwoordelijke Uitgever*
Danny Wille, OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

3. *Wettelijk Depot nummer*
D/2010/5024/91

4. *Aantal bladzijden*
21

5. *Aantal tabellen en figuren*
4

6. *Prijs**
gratis

7. *Datum Publicatie*
december 2010

8. *Trefwoorden*
handhaving, controle, toezicht, inspectie, afval, bodem, rapportage

9. *Samenvatting*
Het handhavingsrapport 2009 geeft een overzicht van de belangrijkste uitgevoerde handhavingsactiviteiten die voor 2009 geprogrammeerd werden voor de afdeling Afvalstoffenbeheer, de afdeling Bodembeheer en de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen van de OVAM.

10. *Begeleidingsgroep en/of auteur*
Rudy Meeus, Katleen Dierick, Dirk Dedecker, Patriek Casier, Lydia Putseys

11. *Contactperso(o)n(en)*
Dirk Dedecker, Patriek Casier, Lydia Putseys

12. *Andere titels over dit onderwerp*
Handhavingsprogramma 2009

Gegevens uit dit document mag u overnemen mits duidelijke bronvermelding.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: <http://www.ovam.be>

* Prijswijzigingen voorbehouden.

Inhoudstafel

1	Inleiding	7
2	Handhavingsacties	9
2.1	Afdeling afvalstoffenbeheer	9
2.2	Afdeling Bodembeheer	12
2.3	Afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen	13
3	Ondersteuning externe inspectie-diensten, douane, politie en netwerking	15
4	Interne organisatie handhaving	19
	Gebruikte afkortingen	21

1 Inleiding

Eén van de kritische succesfactoren van het afvalstoffen- en bodembeleid is de handhaving. Zonder een stok achter de deur, zonder een reële pakkans voor overtreders, blijft regelgeving vaak dode letter. Handhaving, het doen naleven van de wetgeving door toezicht, is daarom noodzakelijk.

Vanaf 2009 is de handhaving gewijzigd onder invloed van het Milieuhandhavingsdecreet¹. Dit decreet en haar uitvoeringsbesluit zijn van kracht geworden op 1 mei 2009. De inwerkingtreding van deze bepalingen hebben een belangrijk effect op de wijze waarop de OVAM haar handhavingsbevoegdheden moet uitvoeren. Een belangrijke uitdaging voor 2009 was deze inwerkingtreding te implementeren in de werking van de verschillende afdelingen van de OVAM.

Dit handhavingsrapport 2009 geeft een overzicht van de werkzaamheden van de OVAM inzake handhaving voor het jaar 2009. In hoofdstuk 2 wordt voor de drie afdelingen binnen de OVAM een overzicht gegeven van de in 2009 uitgevoerde handhavingsacties. Hoofdstuk 3 beschrijft de netwerking en de ondersteuning die de OVAM heeft geboden aan externe inspectiediensten, douane en politie. Tenslotte worden in hoofdstuk 4 de uitgevoerde taken inzake de interne organisatie van de handhaving opgelijst.

1 Titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM).

2 Handhavingsacties

De drie afdelingen die beschikken over een handhavingsbevoegdheid op het Afvalstoffendecreet en/of Bodemdecreet hebben op afdelingsniveau eind 2008 een planning van de beoogde handhavingsacties voor 2009 opgemaakt. De resultaten van deze handhavingsacties worden per afdeling weergegeven.

Vanaf 1 mei 2009 werden deze bevoegdheden uitgevoerd binnen het kader van het Milieuhandhavingsdecreet. De enige uitzondering hierop is de controle op de milieuheffingen die niet opgenomen werd in het Milieuhandhavingsdecreet.

2.1 Afdeling afvalstoffenbeheer

De afdeling afvalstoffenbeheer staat in voor de handhaving van de afvalstoffenwetgeving. De handhavingstaken zitten, naargelang de focus, verspreid over verschillende diensten. De rapportage van de handhavingsacties is gebaseerd op het handhavingsprogramma 2009 (intern document) van de afdeling Afvalstoffenbeheer.

Wat betreft de controle inzake **milieuheffingen** werden in 2009 volgende acties uitgevoerd:

- controle op de toepassing van het verlaagd tarief voor breekresidu's van kracht vanaf 2008;
- controle van andere verlaagde tarieven;
- controle van ophaaldossiers;
- controle van vaste inrichtingen.

In totaal werden 559 controles uitgevoerd. Dit resulteerde in 36 ambtelijke aanslagen en 25 navorderingen. De vastgestelde overtredingen met betrekking tot de milieuheffingen omvatten concreet :

- 15 gevallen van illegaal storten of verbranden van afvalstoffen;
- 1 geval waarbij het nultarief voor bodemsanering onterecht werd gebruikt;
- 26 keer werd het verlaagd tarief voor recyclageresidu's onterecht gebruikt;
- 15 ophaaldossiers;
- 4 vaste inrichtingen waarbij onregelmatigheden werden vastgesteld.

Wat betreft het inzetten van het heffingsinstrument in handavingsdossiers (PV's en kantschriften), werd in 2009 de in 2008 uitgewerkte methodiek verder toegepast. Het intern standpunt bij de controle van dossiers voor illegaal verbranden van afvalstoffen werd verder verfijnd op basis van reeds behandelde dossiers en daarbij horende knelpunten.

In het kader van de erkenning van **laboratoria** voor analyses op afvalstoffen, heeft de OVAM in 2009 twee ringtesten uitgevoerd bij 23 laboratoria. De eerste ringtest voor 10 analysepakketten werd uitgevoerd in maart 2009; de tweede ringtest voor 1 analysepakket in oktober 2009. De volgende 11 analysepakketten kwamen aan bod:

- aanvaardbaarheidscriteria voor afvalstoffen op stortplaatsen: samenstelling en uitloging algemeen;
- aanvaardbaarheidscriteria voor afvalstoffen op stortplaatsen: inerte afvalstoffen – specifieke organische parameters;
- secundaire grondstoffen: anorganische parameters algemeen;
- secundaire grondstoffen: anorganische parameters specifiek;
- secundaire grondstoffen: organische parameters algemeen;
- organochloorpesticiden (OCP);
- polychloorbifenylen (PCB) 7 congenen;
- gevaarlijke afvalstoffen: anorganische parameters;
- compost;
- eindproducten bij de verwerking van dierlijk afval;
- specifieke verbrandingsparameters.

Op basis van de resultaten van deze controletesten werd bepaald of de laboratoria de erkenning

verkregen of mochten behouden. Op basis van de resultaten van de eerste ringtest werd voor respectievelijk 1 laboratorium de erkenning niet verlengd voor 1 analysepakket; voor 1 laboratorium is de erkenning geweigerd en voor 1 laboratorium werden corrigerende acties gevraagd. Als gevolg van de tweede ringtest werd 1 laboratorium de erkenning geweigerd en werd aan 1 laboratorium corrigerende acties gevraagd.

Daarnaast werden voor het analysepakket compost blinde controles uitgevoerd bij 5 erkende laboratoria om meer zicht te krijgen op de dagelijkse praktijk in de erkende laboratoria en op de processen (monsternamen, routinematige analyseprocedures) die aanleiding kunnen geven tot fouten en/of afwijkende analyseresultaten. De focus van de blinde testen lag in 2009 op de analyses van compost en hierbij werden drieëntwintig stalen geselecteerd. De resultaten van deze blinde testen gaven geen aanleiding tot het schorsen van een erkenning, wel werden aan 1 laboratorium corrigerende acties gevraagd.

De inzameling en verwerking van de **huishoudelijke afvalstoffen** wordt georganiseerd door de gemeenten (in samenwerking met hun intergemeentelijke samenwerkingsverbanden). Het uitbesteden van deze opdrachten is gebonden aan de Wet op de Overheidsopdrachten. Op basis van de offertes kan men controleren of alle huishoudelijke afvalstoffen naar legale bestemmingen in binnen- of buitenland werden afgevoerd. In het kader van het handhavingsprogramma 2009 was voorzien dat de OVAM hierop een controle zou uitvoeren. Dit is uiteindelijk niet uitgevoerd. De gemeenten konden wel beroep doen op de advies van de OVAM indien zij bij het uitbesteden van de ophaling- en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen vragen hadden.

Gemeenten hebben geen verplichtingen met betrekking tot de inzameling en verwerking van bedrijfsafvalstoffen. Evenwel kunnen zij op vrijwillige basis **KMO-afvalstoffen** die als "met huishoudelijke afvalstoffen vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen" kunnen beschouwd worden, inzamelen en (laten) verwerken. Hieraan zijn echter een aantal voorwaarden verbonden. Het naleven van deze voorwaarden werd door de OVAM niet gecontroleerd binnen het kader van de toezichtsbevoegdheden van de OVAM. Binnen de Samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 – thema afval kunnen de gemeenten ondersteund worden door de Vlaamse overheid voor een aantal acties die zij uitvoeren. Op het onderscheidingsniveau is een actie voorzien rond het inzamelen van KMO-afval onder marktconforme voorwaarden. In 2009 werd deze actie geëvalueerd door de OVAM voor 101 gemeenten die deze actie van het onderscheidingsniveau uitvoerden. Hiervan werden 65 gemeenten positief geëvalueerd.

De OVAM ontvangt op regelmatige basis klachten over de illegale verwerking **van bouw- en sloopafval**. Deze klachten omvatten o.a. het gebruik van bouw- en sloopafval zonder de vereiste COPRO- of gelijkwaardige keuring en het breken van puin zonder milieuvergunning. Op basis van de ontvangen klachten werd systematisch de bevoegde overheid (afdeling Milieu-inspectie en/of gemeente) gevraagd om adequaat actie te ondernemen tegen deze milieuovertredingen. Op deze manier werden een 10-tal klachten doorgestuurd naar de bevoegde diensten,

Het **PCB-verwijderingsplan** beoogt de afbouw van het gebruik van PCB-houdende apparaten. Over de periode 2000-2010 moeten alle geïnventariseerde PCB-houdende apparaten gereinigd en/of verwijderd worden. De eigenlijke handhaving met betrekking tot PCB's gebeurt door de afdeling Milieu-inspectie. Indien de toezichthouders van de OVAM merken dat een bedrijf niet in orde is met zijn PCB-houdende apparaten, wordt dit gemeld aan de afdeling Milieu-inspectie. In 2009 zijn op die manier 2 gevallen doorgestuurd naar de afdeling Milieu-inspectie.

De focus van de controle op de naleving van de aanvaardingsplicht op **gebruikte frituurvetten en –oliën** (GFVO) lag in 2009 op neerwaartse controles bij de inzameling en verwerking van GFVO. Vooral de erkenningen van actieve overbrengers van GFVO werden streng gecontroleerd (zowel Vlaamse als Nederlandse overbrengers) en geblokkeerd wanneer de aanvraag niet overeenstemde met de uitgevoerde activiteiten op terrein. Via raadgevingen werden de administratieve verplichtingen toegelicht aan de erkende overbrengers. In 2009 werden er geen opwaartse controles bij producenten/invoerders, tussenhandelaren, eindverkopers en gebruikers van frituurvetten en –oliën uitgevoerd.

De focus van de controle op de aanvaardingsplicht op **afgedankte elektrische en elektronische apparatuur** (AEEA) lag in 2009 op opwaartse controles. In totaal werden er in 2009 269 opwaartse controles uitgevoerd bij producenten/invoerders, tussenhandelaars en eindverkopers en containerparken. Specifieke aandacht ging naar apparatuur voor sport en ontspanning en professionele elektrische en elektronische apparatuur in het algemeen. Voor professioneel apparatuur kregen volgende sectoren verhoogde aandacht : koeling en airco, horeca, meet- en regelapparatuur... 21 containerparken van gemeenten (of hun intergemeentelijk samenwerkingsverband) werden gecontroleerd op de selectieve inzameling van AEEA en metaalafval (o.a. verfpotten, AEEA in de metaalcontainer) en op de weersbestendige opslag van AEEA. In totaal werden er 205 aanmaningsbrieven verstuurd. Daarnaast werden 8 processen-verbaal (PV's) en 7 verslagen van vaststelling (VVV's) opgesteld.

Het aantal neerwaartse controles voor AEEA is in 2009 beperkt gebleven tot 38 bedrijven. Vooral een aantal grote verwerkers en inzamelaars die voor het Recupel-systeem werken werden gecontroleerd. In een aantal gevallen was de neerwaartse controle een vervolgcontrole van een opwaartse controle (indien de bestemming van AEEA een niet-erkend en/of vergund bedrijf was). Deze firma's werden in de meeste gevallen niet ter plaatse gecontroleerd, maar werden aangeschreven om zich in orde te brengen. In totaal zijn 13 aanmaningsbrieven verstuurd. Er werden geen PV's en geen VVV's opgemaakt.

Voor de aanvaardingsplicht op **afvalloodstartbatterijen, afvalbanden en afvalolie** werd de nadruk gelegd op de controle van eerste montage en first fill (opwaartse controles). In 2009 werden volgende sectoren gecontroleerd: landbouwvoertuigen en landbouwmachines, heftrucks en aanhangwagens. In totaal werden er 198 opwaartse controles uitgevoerd. Bij 103 controles werden er overtredingen op de afvalstoffenwetgeving vastgesteld, waarvoor aanmaningsbrieven/raadgevingen werden verstuurd. De wetgeving over de aanvaardingsplicht op eerste montage van banden en accu's en op first fill olie is nog maar sinds 1 mei 2009 van kracht. Aangezien de gecontroleerde sectoren nog niet op de hoogte waren van deze recente wetwijziging, heeft de OVAM ervoor gekozen om niet direct repressief op te treden. Op die manier kregen de bedrijven de kans om zich in regel te stellen zonder dat daaraan administratieve boetes werden gekoppeld. Via raadgevingen werden de gecontroleerde bedrijven op de wettelijke bepalingen gewezen. Er werd nog niet overgegaan tot het opmaken van verslagen van vaststelling of PV's.

Controles op de aanvaardingsplicht op **afgedankte voertuigen** waren in 2009 niet prioritair voor de OVAM. Voor afgedankte voertuigen werden volgende sectoren gecontroleerd: garages, verkopers van tweedehands voertuigen en erkende centra. In totaal werden er 28 wrakkencontroles uitgevoerd. Er werden 16 aanmaningsbrieven verstuurd en 3 PV's opgemaakt.

De handhaving op de aanvaardingsplicht **drukwerkafvalstoffen** bestond in 2009 voornamelijk uit het opvolgen van klachten rond het niet respecteren van de anti-reclamestickers. Er werden 205 klachten ontvangen over het niet respecteren van de anti-reclamestickers. Deze klachten werden doorgestuurd naar de betrokken bedelers die dit verder opvolgen. De bedelers zorgen ervoor dat de rondridders de stickers respecteren. Deze aanpak werkt omdat de klachten in dezelfde regio meestal eenmalig zijn en vaak samenhangen met de start van nieuwe rondridders. Voor drukwerkafvalstoffen gebeurden er in 2009 geen controles op freeriders omdat de milieubijdrage die de producenten moesten betalen nul euro bedroeg.

De handhaving rond **scheepsafval** was in 2009 niet prioritair voor de OVAM. Er werden dan ook geen controles op scheepsafvalstoffen uitgevoerd.

De afdeling Afvalstoffenbeheer is zelf niet overgegaan tot het opleggen van **bestuurlijke maatregelen** bij een van haar handavingsacties. Er werden evenmin verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen opgestuurd naar de afdeling. Er werden ook geen **veiligheidsmaatregelen** opgelegd als middel om een overtreding te voorkomen.

Samenvatting

focus	controles	vaststellingen
milieuheffingen	559 controles uitgevoerd	36 ambtelijke aanslagen 25 navorderingen
erkenning laboratoria	2 ringtesten voor 11 analysepakketten bij 23 laboratoria	1 erkenning geweigerd 1 erkenning deels ingetrokken 1 aanmaning
	5 blinde testen op 23 stalen bij 23 laboratoria	0 erkenningen geschorst
huishoudelijke afvalstoffen	geen	geen
KMO-afvalstoffen	geen	geen
bouw- en sloopafval	10 klachten	10 meldingen aan afdeling Milieu-Inspectie
PCB-verwijderingsplan	2 gevallen	2 meldingen aan afdeling Milieu-Inspectie
Gebruikte frituurvetten en – oliën	neerwaartse controles	raadgevingen
AEEA	269 opwaartse controles	205 aanmaningen 8 PV's 7 VVV's
	38 neerwaartse controles	13 aanmaningen
afvalloodstartbatterijen, afvalbanden en afvalolie	198 opwaartse controles	103 aanmaningen
afgedankte voertuigen	28 wrakkencontroles	16 aanmaningen 3 PV's
scheepsafval	geen	geen
verzoeken tot opleggen van bestuurlijke maatregelen	geen	geen
opleggen van veiligheidsmaatregelen	geen	geen

Tabel 2.1: Samenvatting handhavingsacties van de afdeling Afvalstoffenbeheer in 2009.

2.2 Afdeling Bodembeheer

De afdeling bodembeheer staat in voor de handhaving van het Bodemdecreet en zijn uitvoeringsbesluit VLAREBO.

Binnen de context van de wijzigingen ten gevolge van de inwerkingtreding van het Milieuhandavingsdecreet en zijn uitvoeringsbesluit heeft de afdeling Bodembeheer gedurende het jaar 2009 een beperkt handavingsprogramma uitgevoerd.

Het geheel van de processen in verband met **bodemsanering** is er op gericht stapsgewijs de bodemverontreiniging in kaart te brengen, te evalueren en te (laten) saneren. Via de administratieve opvolging van de verplichtingen (dossierbehandeling) oefent de afdeling Bodembeheer controle uit op de uitvoering van de bepalingen van het Bodemdecreet en het Vlarebo (dossieropvolging). Na uitputting van de administratieve **opvolging van de verplichtingen** wordt overgegaan tot handhaving. De handhaving wordt daarbij begrepen in de klassieke zin van het woord : verstrekking van raadgevingen en het vaststellen van inbreuken of misdrijven in het kader van het Bodemdecreet en het VLAREBO. In het verlengde van deze dossieropvolging zijn 6 terreincontroles uitgevoerd, 4 raadgevingen verstuurd en is in 1 dossier overgegaan tot de opmaak van een PV.

Tijdens de uitvoering van haar taken zijn er bij de afdeling 2 verzoeken tot opleggen van **bestuurlijke maatregelen** behandeld. Hierbij werd voor 1 dossier effectief overgegaan tot de opmaak van een PV en het opleggen van een regularisatiebevel.

Als bijzondere actie heeft de afdeling Bodembeheer de verplichtingen van de **droogkuissector** opgevolgd. Conform de bepalingen van het Vlarebo moet de persoon die de activiteit chemisch reinigen van textiel verricht een individueel bodempreventie- en bodembeheersplan opstellen en voorleggen aan de OVAM, tenzij zij een beroep doen op een erkende bodemsaneringsorganisatie. Om de droogkuisexploitanten op de hoogte te stellen van deze verplichtingen heeft de OVAM op 17 februari 2009 een brief verstuurd naar de personen uit de lijst met vermoedelijke droogkuisen die tot op dat moment nog niet gereageerd hadden door hetzij een bodempreventie- en bodembeheersplan over te maken, hetzij te melden dat geen droogkuisactiviteiten worden verricht op de locatie. In het kader van de actie zijn eveneens 168 locaties gecontroleerd om na te gaan of er wel degelijk droogkuisactiviteiten plaatsgrepen. Na onderzoek werd naar 103 vermoedelijke droogkuisen een raadgeving verstuurd. In 5 dossiers voldeed de exploitant uiteindelijk niet aan zijn wettelijke verplichtingen en werd een PV opgesteld.

De afdeling Bodembeheer is niet overgegaan tot het opleggen van **veiligheidsmaatregelen** om een overtreding van het Bodemdecreet en het VLAREBO te voorkomen.

Samenvatting

Focus	controles	resultaten
dossieropvolging bodemsanering	6 terreincontroles	4 raadgevingen 1 PV
droogkuissector	168 controles	103 raadgevingen 5 PV's
verzoeken tot opleggen van bestuurlijke maatregelen	2	1
opleggen van veiligheidsmaatregelen	geen	geen

Tabel 2.2: Samenvatting handhavingsacties van de afdeling Bodembeheer in 2009.

2.3 Afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen

De toezichthouders van de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen (IVS) hebben geen specifiek handhavingsprogramma om te volgen. Bij de uitvoering van ambtshalve bodemsanering en ambtshalve afvalverwijdering wordt reactief opgetreden bij vaststellingen die milieukundig prioritair zijn op basis van een mix van criteria. Binnen dit kader van ambtshalve verwijdering en sanering gebruiken zij respectievelijk hun bevoegdheden als toezichthouder op het Bodemdecreet en artikel 12 en 13 van het Afvalstoffendecreet.

In 2009 hebben de toezichthouders van de afdeling IVS veiligheidsmaatregelen opgelegd aan de curatoren van een failliet verklaard Seveso-bedrijf. Nadat de curatoren meldden over onvoldoende activa te beschikken voor de uitvoering van de deze maatregelen troffen de toezichthouders van de OVAM besluiten om deze maatregelen ambtshalve uit te voeren in afwachting van een overnemer voor het bedrijf. De maatregelen zijn in uitvoering sinds begin 2010.

De afdeling IVS ontving geen verzoeken tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen.

Samenvatting

Focus	controles	resultaten
ambtshalve verwijdering en sanering	reactief	niet van toepassing
verzoeken tot opleggen van bestuurlijke maatregelen	geen	geen
opleggen van veiligheidsmaatregelen	1	1

Tabel 2.3: Samenvatting handhavingsacties van de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen in 2009.

3 Ondersteuning externe inspectie-diensten, douane, politie en netwerking

Een aantal handhavingsactiviteiten van de OVAM focussen op de **ondersteuning** van externe inspectiediensten op elk bestuursniveau (gemeentelijk, provinciaal, gewestelijk en federaal). Op dit vlak is de expertise met betrekking tot het Vlaamse afvalstoffen- en bodembeleid een belangrijke ondersteuning voor deze externe inspectiediensten, politie, douane, parket, ... Deze ondersteunende rol van de OVAM ten behoeve van externen werd in 2009 op verschillende manieren.

Politiediensten, vaak in samenwerking met de afdeling Milieu-Inspectie, organiseren op regelmatige basis afvaltransportcontroles langs de weg of in de haven. Indien het controleacties betreft op vastgelegde data en uren kunnen zij beroep doen op de OVAM voor telefonische ondersteuning. Deze ondersteuning omvat enerzijds het beantwoorden van vragen over de toepassing van de afvalstoffenwetgeving en anderzijds het opzoeken van informatie met betrekking tot de verleende erkenningen of vergunningen aan de gecontroleerde bedrijven. Daarnaast kan permanent tijdens de kantooruren beroep gedaan worden op de OVAM om toelichting te geven over de afvalstoffen- en bodemwetgeving en voor het opzoeken van informatie over verleende erkenningen, vergunningen, goedgekeurde kennisgevingen, voorgemelde transporten, ...

Het aanbieden van informatie over verleende erkenningen, goedgekeurde kennisgevingen, ... gebeurt eveneens permanent de internettoepassing "**inspectietoepassing**". Via deze internettoepassing kan men online actuele informatie – waarover de OVAM beschikt - opzoeken met betrekking tot goedgekeurde/geweigerde kennisgevingen voor in- en uitvoer van afvalstoffen en door de OVAM verleende erkenningen als overbrengers en registraties als vervoerders, erkenningen dierlijk afval, erkenningen van laboratoria, erkenningen van centra voor depollutie van afgedankte voertuigen.

Op regelmatige basis wordt de OVAM gevraagd om informatie aan te leveren voor lopende **onderzoeken** waarbij bedrijven actief in het afvalstoffenbeheer en de bodemsanering betrokken zijn. De OVAM geeft in deze gevallen de beschikbare informatie aan de politie- of inspectiediensten die het onderzoek uitvoeren. Indien gevraagd worden ook experts en technisch advies ter beschikking gesteld door de OVAM.

In een ruimer kader stelt de OVAM ook haar expertise ter beschikking om op het terrein een effectievere en efficiëntere handhaving te realiseren. In dit kader werd in 2009 de opstart van een TWOL-onderzoeksopdracht² voorbereid. Deze onderzoeksopdracht beoogt het opstellen van een methodiek voor het uitvoeren van risicoanalyses bij afvalverwerkende bedrijven. Het onderzoek zal uitgevoerd worden in 2010.

De verschillende externe inspectiediensten, politie, douane, ... doen ook beroep op de OVAM voor het verstrekken van **opleidingen** om een betere handhaving op het terrein te kunnen realiseren. In 2009 werden 2 opleidingen gegeven aan de douane rond de toepassing van de Verordening 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (grensoverschrijdende afvaltransporten) in samenwerking met de Federale Leefmilieu Inspectie. Daarnaast werd ook een opleiding gegeven over de afvalstoffenwetgeving en de milieuheffingen voor de Federale Gerechtelijke Politie. Op verzoek van het leefmilieunetwerk van het AIK Gent werd een toelichting gegeven over de mogelijkheden en het gebruik van de "inspectietoepassing".

Daarnaast heeft de OVAM deelgenomen aan verschillende **werkgroepen** en **netwerken**. Dit is niet alleen essentieel om nieuwe informatie en technieken te vergaren, maar ook om ondersteuning te bieden op het vlak van de handhaving van de Vlaamse afvalstoffen- en bodemwetgeving. Concreet werd deelgenomen aan het Netwerk Leefmilieucriminaliteit van het

2 TWOL : Technisch Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu.

parket Antwerpen en de samenwerking binnen het Arrondissementeel Actieplan Afvalfraude (Arr. Antwerpen). Daarnaast werd ook deelgenomen aan de MOVI-werkgroep Inspectie. Deze werkgroep groepeerde inspectiediensten uit verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Deze werkgroep beoogt het uitwisselen van informatie en expertise tussen de leden. Een van de ondersteunende acties van de OVAM is het beoordelen van **ecoformulieren** die opgesteld werden tijdens transportcontroles door de politiediensten. De afdeling Bodembeheer heeft in 2009 19 ecoformulieren betreffende het gebruik of transport van uitgegraven bodem beoordeeld. De afdeling afvalstoffenbeheer heeft in totaal 615 ecoformulieren behandeld. De resultaten van de beoordeling van de vaststellingen vermeld in de ecoformulieren worden weergegeven in onderstaande tabel.

ecoformulieren	Afval	Bodem (uitgegraven grond)
Overtreding	46%	21%
Geen overtreding	38%	58%
Onvoldoende informatie	16%	21%

Tabel 3.1: Beoordeling ecoformulieren in 2009.

De coördinatie van het beleid op het gebied van de **grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen** in het algemeen, en in het bijzonder het toezicht en de controle op de afvaloverbrengingen op het Belgische grondgebied wordt geregeld in een samenwerkingsakkoord tussen de regionale en federale administraties, de douane en de politie. Dit akkoord werd in 2009 opnieuw onderhandeld en aangepast aan de nieuwe verordening. Met het oog op een regelmatig overleg over de coördinatie van het handhavingsbeleid inzake grensoverschrijdende overbrengingen van afvalstoffen, werd een coördinatiegroep opgericht. In deze groep gebeurt de afstemming van werkprogramma's, worden procedures opgesteld voor inspectie, voor opsporing van frauduleuze overbrengingen en voor de vervolging van vastgestelde overtredingen. Verder worden er ook afspraken gemaakt over de optimalisatie van gegevensuitwisseling. Wanneer een illegale invoer of uitvoer van afvalstoffen wordt vastgesteld, kunnen de bevoegde inspectiediensten van de bevoegde autoriteiten (voor het Vlaamse gewest is dit de afdeling Milieu-Inspectie) beslissen tot een **terugzending**. Indien zij beslissen dat de terugzending moet gebeuren onder een goedgekeurde kennisgeving, dan zal de OVAM (als bevoegde autoriteit van verzending of bestemming) deze kennisgeving behandelen. In 2009 werden in totaal 2 terugzendingen met kennisgeving behandeld door de OVAM.

De dienst anorganische afvalstoffen van de afdeling afvalstoffenbeheer informeerde de afdeling Milieu-Inspectie over de selectieve sloopverplichtingen. Dit kadert in de handhavingsactie '**bouw- en sloopafval**', meer bepaald het controleren van de selectieve sloopverplichtingen. De nieuwe bepalingen van het VLAREA (artikel 5.2.2.1, §4) werd toegelegd en concreet vertaald naar de praktijk. Ook het modelformulier van de 'sloopinventaris afvalstoffen', evenals andere documenten werden ter beschikking gesteld. De OVAM staat evens ter beschikking om concrete vragen te beantwoorden van vragen over selectief slopen.

De cel grond- en kwaliteitsbeheer van de afdeling **Bodembeheer** ontving in 2009 96 niet dossiergebonden **vragen tot ondersteuning, meldingen van overtredingen en klachten**. In de meeste gevallen betrof het vermoedelijke overtredingen tegen de grondverzetregeling. Na administratief onderzoek werden de gevallen met overtredingen doorgestuurd naar de bevoegde diensten voor verdere opvolging.

De afdeling **Afvalstoffenbeheer** ontving in 2009 in totaal 138 meldingen of klachten met betrekking tot de naleving van de afvalstoffenwetgeving. Voor elk van deze meldingen werd nagegaan of de OVAM zelf binnen het kader van haar toezichtsbevoegdheden kon optreden. Bij 12% (16 meldingen) heeft de OVAM haar toezichtsbevoegdheid gebruikt om gepaste maatregelen te nemen. In 122 gevallen had de OVAM geen toezichtsbevoegdheid en werd de melding of klacht doorgestuurd naar de bevoegde toezichthoudende overheid om gepaste maatregelen te nemen.

Ook de parketten kunnen tijdens het onderzoeken van reeds vastgestelde overtredingen beroep doen op de expertise van de OVAM zowel voor afval- als bodemgerelateerde overtredingen. In

2009 werden 59 **kantschriften** naar de OVAM gestuurd door de parketten. 7 kantschriften werden behandeld door de afdeling Bodembeheer en 52 kantschriften door de afdeling Afvalstoffenbeheer.

Met het van kracht worden van het Milieuhandhavingsdecreet op 1 mei 2009 werd ook de **Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving** (VHRM), de **afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer** (AMMC) en **Milieuhandhavingscollege** opgericht.

De OVAM is via het afdelingshoofd van de Afdeling Afvalstoffenbeheer als plaatsvervangend lid vertegenwoordigd in de plenaire vergadering van de VHRM. Binnen de schoot van de VHRM werden in de loop van het najaar 2009 vier werkgroepen opgericht. De OVAM is lid van elk van deze werkgroepen.

De afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer staat in voor de bestuurlijke handhaving van het Milieuhandhavingsdecreet. Deze afdeling heeft in de loop van 2009 meermaals beroep gedaan op de OVAM voor expertise met betrekking tot de afval- en bodemwetgeving. Binnen het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie werd een werkgroep milieuhandhaving opgericht waarin alle bevoegde inspectiediensten van het beleidsdomein vertegenwoordigd zijn.

4 Interne organisatie handhaving

Om de handhavingsactiviteiten van de OVAM vlot te laten verlopen, worden binnen de OVAM een aantal praktische zaken gecentraliseerd. Zowel binnen de afdeling Afvalstoffenbeheer als binnen de afdeling Bodembeheer werd een **handhavingscoördinator** aangeduid. Deze zijn verantwoordelijk voor enerzijds de databank handhaving en het klassement handhaving en anderzijds ook voor de implementatie van het milieuhandhavingsdecreet (uitwerken procedures, handleiding, opleiding...) binnen hun afdeling.

Ten gevolge van het van kracht worden van het **milieuhandhavingsdecreet** werd de bestaande werkwijze geëvalueerd en aangepast aan de nieuwe wettelijke verplichtingen. Alle toezichthouders van de OVAM werden aangesteld bij ministerieel besluit op 30 juni 2009. De contractuele toezichthouders legden kort daarop hun eed af bij het Vredegerecht van Mechelen. Voor elke toezichthouder werd een legitimatiekaart aangemaakt.

De procedures en de informatiedoorstroming van, naar en binnen de OVAM werden herbekeken in functie van het Milieuhandhavingsdecreet. In 2009 werd voor de toezichthouders van de OVAM een **handleiding** uitgewerkt en werden praktische **opleidingen** voorzien. Specifiek voor de afdeling bodembeheer is een draaiboek handhaving van het bodemdecreet voor de dossierhouders opgesteld en zijn de interne procedures die gevolgd moeten worden om de handhaving te stroomlijnen uitgewerkt en toegelicht. Binnen de afdeling bodembeheer is de cel grond- en kwaliteitsbeheer belast met de opvolging van de handhaving en met de behandeling van niet-dossiergebonden klachten of meldingen. Binnen de afdeling Afvalstoffenbeheer werden een informatiesessie voorzien over het Milieuhandhavingsdecreet aangevuld met een praktische opleiding over alle procedures van het Milieuhandhavingsdecreet. Een handleiding op maat van de toezichthouders van de afdeling Afvalstoffenbeheer, evenals sjablonen voor PV's, VVV's, ... en bijhorende brieven werden opgemaakt en ter beschikking gesteld.

Voor de opvolging van de handhavingsdossiers wordt gebruik gemaakt van de **databank 'Handhaving'**. Deze databank, die reeds in gebruik was bij de afdeling Afvalstoffenbeheer, bevatte al verschillende modules (PV's, controledossier en ecoformulieren) om de handhavingsdossiers te kunnen registreren. Vanaf 2009 gebruiken ook de afdeling Bodembeheer en de afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen deze databank voor de opvolging van de handhavingsdossiers.

Door de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet werden in 2009 de bestaande modules aangepast. Er werd ook een nieuwe module voor de verslagen van vaststelling (VVV) toegevoegd. Daarnaast werd de databank ook uitgebreid met enkele specifieke velden relevant voor de opvolging van bodemdossiers.

Gelijktijdig met de aanpassing van de databank werd gestart met de reorganisatie van het bestaande **klassement handhaving**. De oude dossiers werden gearchiveerd. Het doel van de reorganisatie is het realiseren van een praktisch en toegankelijk klassement van alle handhavingsdossiers.

Gebruikte afkortingen

AA	Dienst Anorganische Afvalstoffen
AB	Afdeling Afvalstoffenbeheer
ADC	Dienst Administratief Centrum en Databeheer
AEEA	Afgedankte Elektrische en Elektronische Apparatuur
AMB	Afdeling Afval- en Materialenbeheer
BB	Afdeling Bodembeheer
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
GFVO	Gebruikte frituurvetten en -oliën
HEF	Dienst Heffingen
IVS	Afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen
MI	Afdeling Milieu-Inspectie van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie
OA	Dienst Organische Afvalstoffen
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PCB	Polychloorbifenyyl
PV	Proces-verbaal
ROS	Regionaal overslagstation
SIS	Dienst Selectief Ingezelde Stroom
TWOL	Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu
VLAREA	Vlaams reglement inzake afvalvoorkoming en –beheer
VVV	Verslag van vaststelling